

Jätteenkäsittelijöiden YLVA-jäteraportointi-kysymyksiä (K) ja vastauksia (V)

YLVA- jäteraportoinnin kehittämisryhmä

20.11.2023

Sisällys

1 POP-jäte	2
2 LoW-koodit	2
3 R- ja D-koodit	3
4 Alkuperäkoodi	4
5 Varastosta purku 1.1	4
6 Toimintakoodi	5
7 Tulevan jätteen kuntatiedot	6
8 Ulkomaille toimitetut tuottajavastuunalaiset jätteet	6
9 Sivutuotteet, jätestatus ja muut kysymykset	7

Pvm	Päivitys

1 POP-jäte

1.1 K: Tuleeko POP-jätteen osalta valita "Ei" vai "Ei tietoa" jos kyse on kokonaisista romuajoneuvoista tai SER:eistä?

V: Kokonaiset romuajoneuvot/kokonaiset SER-laitteet eivät ole POP-jätettä. Vasta laitteista poistetut osat, jotka mahdollisesti sisältävät POP-yhdisteitä, luokitellaan POP-jätteeksi.

1.2 K: Tuleeko kaikki SER-osat raportoida POP-jätteen osalta "ei tietoa", jos POP-jätteitä ei ole analysoitu?

V: Mikäli POP-jätteen tunnistamisen voi tehdä POP-jätteen tunnistamisoppaan perusteella, analysointi ei ole tarpeen.

2 LoW-koodit

2.1 K: Voiko jätteenpolttolaitokselle vastaanottaa syntypaikkalajiteltua polttokelpoista jätettä koodeilla 20 03 99 ja 20 01 99 vai pitäisikö se vastaanottaa koodilla 20 03 01?

V: Sekalaiselle yhdyskuntajätteelle, olipa syntypaikkalajiteltu tai ei, käytetään LoW-koodia 200301 (sekalaiset yhdyskuntajätteet). LoW-koodi 200199 (jätelajit, joita ei ole mainittu muualla) on tarkoitettu lähinnä niille materiaalilleen erotetuille jakeille, joille ei löydy valmista 20 01 alaryhmän nimikettä valmiiksi. Myöskään siis 200399 (yhdyskuntajätteet, joita ei ole mainittu muualla) ei ole hyvä syntypaikkalajitellulle sekajätteelle, koska sille on jo tuo 200301 LoW-koodi. Eli kaikelle jätteenpolttolaitokselle menevälle polttokelpoiselle yhdyskuntajätteelle käytetään 20 03 01 jätenimikettä.

2.2 K: Mitä LoW-koodia käytetään romutettaville veneille?

V: Romutettaville veneille käytetään nimikeryhmän 1601 (Romuajoneuvot eri liikennemuodoista) LoW-koodia 16 01 99 (jätteet, joita ei ole mainittu muualla), koska niitä ei haluta sekoittaa maalla kulkeviin ajoneuvoihin.

2.3 K: Jos rautametallijätteitä/ei-rautametallesia paloitellaan ja sekoitellaan eri toiminnoista tulevia niin, että niistä tulee 19 -alkuisia, niin käytetäänkö 19 10 01/19 10 02 vai 19 12 02/19 12 03 koodia?

V: 19 10 -alkuiset LoW-koodit varattu puhtaasti metallien käsittelyssä syntyville metallijakeille, eli kyseisessä tapauksessa tulee käyttää 19 10 -alkuisia jätenimikkeitä. 19 12 -alkuisia jätenimikkeitä käytetään silloin, kun käsitellään mitä tahansa muuta jätemateriaalia kuin puhtaita metalleja.

2.4 K: Voiko purkamisesta peräisin olevalle jätteelle käyttää esim. 16 02 16 koodia (laitteista poistetut osat)?

V: Mikäli kyse rakentamisesta/purkamisesta syntyvä jäte, niin kaikki rakentamisen jätteet tulee kirjata 17 ryhmään. Rakentamiseksi/purkamiseksi voidaan katsoa mm. uudisrakentaminen ja prosessien uudistaminen tuotantolinjoja uudistamalla siten, että vanha linja poistetaan tai ainakin suurin osa siitä poistetaan ja korvataan uudemmilla koneilla. Laitteen osien uusiminen ja huolto-osien vaihtaminen tuottaisi sitten 16-luokan jätettä.

2.5 K: Mitä LoW-koodia käytetään tuulivoimaloiden siiville, jota ei ole yhdistetty muiden jätteiden kanssa?

V: Tuulivoimaloiden siiville käytetään LoW-koodia 17 09 04 (sekalaiset rakennus- ja purkujätteet), ks. vastaus kohdasta 2.4.

2.6 K: Vastaanotetaanko purkamisesta tulleet jääkaapit, liedet yms. 160214 LoW-koodilla vai onko kyse rakentamisen jätteistä (LoW-koodi esim. 170904)?

V: Ennen rakennuksen purkamista rakennuksesta poistetut SER-laitteet luokitellaan 16 02 tai 20 -nimikeryhmään riippuen mistä ovat peräisin. Kyse ei ole vielä rakentamisen/purkamisen jätteistä. Asumisessa syntyvä jäte ja laadultaan siihen rinnastettava hallinto-, palvelu- ja elinkeinotoiminnassa syntyvä jäte (esim. toimistojen jäte) luokitellaan 20-luokkaan ja muut 16 02 luokkaan.

2.7 K: Mitä LoW-koodia käytetään esikäsitellyille romuajoneuvoille, jotka sisältävät turvatyyny ja POP-yhdisteitä sisältäviä materiaaleja?

V: Kyseiset romuajoneuvot kirjataan vaarattoman jätteen LoW-koodilla 16 01 06 (romuajoneuvot, jotka eivät sisällä nesteitä eivätkä muita vaarallisia osia). Romuajoneuvoasetuksen mukaan POP-jätteet on poistettava siinä määrin kuin mahdollista. Näin ollen murskaamolle lähtevän kyseisenlainen romuajoneuvon esikäsitteleminen voidaan tulkita riittäväksi asetuksen mukaiseksi esikäsittelemiseksi. Tällainen romuajoneuvo voidaan katsoa olevan vaaratonta jätettä ja myös tilastoinnissa nämä kirjataan aina vaarattomaksi jätteeksi.

2.8 K: Milloin käytetään LoW-koodia 20 01 01 (paperi ja kartonki)?

V: Silloin, kun kyse paperi- ja kartonkijätteestä, joka vastaa laadultaan asumisessa syntyvää paperi- ja kartonkijätettä (esim. toimistot). Mikäli kyse paperi- tai kartonkipakkauksista, niin silloin käytetään aina 15 01 -alkuisia LoW-koodeja riippumatta jätteen alkuperäisestä toiminnasta.

2.9 K: Mikäli ympäristöluvassa ei ole mainittu ohjeen mukaista LoW-koodia, voidaanko kyseistä koodia käyttää raportoinnissa?

V: Mikäli vastaanotettava jäte ei ole periaatteessa muuttunut, ainoastaan tarkennetaan jätenimikettä vastaamaan paremmin jäteluetteloa, niin silloin toiminnanharjoittaja voi sopia asiasta valvojan kanssa. Ympäristölupaa ei tämän vuoksi ole tarpeen muuttaa.

3 R- ja D-koodit

3.1 K: Tuleeko koko varastointiketjussa käyttää koodia D14 jos esim. maalijäte menee lopulta D10-käsittelyyn (poltto maalla)? Entä jos ketjun ensimmäisellä ei ole varmuutta, mihin käsittelyyn jäte lopulta päättyy?

V: Jos menee lopulta D10-käsittelyyn, niin varastoinnissa käytetään D14-koodia. Mikäli ei ole tietoa, onko lopullinen käsittely R- vai D-koodin mukaista käsittelyä, voi asiasta kysyä jätteen vastaanottajalta tai kirjata oletettavan käsittelymenetelmän mukaan.

3.2 K: Mitä käsittelykoodia käytetään kunnostuskelpoisille uudelleenkäytettävälle tynnyreille ja romutettaville tynnyreille?

V: Kunnostuskelpoisille uudelleenkäytettävälle tynnyreille käytetään R4.1, jota käytetään myös silloin, kun menee hyödynnettäväksi raaka-aineeksi esim. terästehtaalle. Romutettaville R4.2 silloin, mikäli menee suoraan terästeollisuudelle hyödynnettäväksi. Jos tynnyrit menevät ensin jätteenkäsittelijälle esikäsittelemään, niin silloin R12.2

3.3 K: Mitä käsittelykoodia käytetään uudelleenkäytettävälle IBC-kontille?

V: Mikäli kyse muovikontista, kirjataan **uudelleenkäytön valmistelu** tulevalle jätelomakkeelle orgaanisen jätteen uudelleenkäytön valmisteluun R3.1 (muovi/puu) tai epäorgaanisen jätteen uudelleenkäytön valmisteluun R4.1 (metallikehikko) sen mukaan mitä on eniten. Mikäli IBC-kontista vain osa (esim. metallikehikko) toimitetaan sellaisenaan uudelleenkäyttöön metallikehikkona, kirjataan pelkästään metallikehikko R4.1 koodilla ja loput jätteen esikäsittelemiskoodilla R12.2. **Huom!**

Uudelleenkäytön valmistelua ei kirjata enää syntyvien jätteiden lomakkeelle (ei ole enää jätettä). Uudelleenkäytön valmistelussa jäte valmistellaan sen alkuperäiseen käyttötarkoitukseen.

3.4 K: Mitä käsittelykoodia käytetään kunnostuskelvottomalle IBC-kontille, kun poistetaan sisäosa ja murskataan se?

V: Mikäli menee lopulta D-käsittelyyn, niin sisäosan esikäsittely kirjataan D13 koodille (sisältää myös esikäsittelytoimet, kuten murskaamisen). Mikäli menee lopulta R-käsittelyyn, niin silloin esikäsittely kirjataan R12.2 esikäsittelykoodille. Mikäli ulkokehikko päättyy uudelleenkäyttöön, katso edellinen vastaus.

3.5 K: Mitä käsittelykoodia käytetään yhdyskuntajätteen ja rakennusjätteen siirtokuormauksessa, kun jäte menee poltettavaksi?

V: Käsittelykoodina käytetään R12.2, johon kuuluu niin materiahyödyntämiseen kuin energiahyödyntämiseen liittyvä esikäsittely (siirtokuormausta, lajittelu, yhdistely) silloin, kun jätteen LoW-koodi pysyy alkuperäisenä, eikä voida katsoa toimen olevan varsinaisesti kierrätyspolttoaineen valmistusta, missä LoW-koodi muuttuisi alkuperäisestä koodiksi 19 12 10 (palava jäte, jäteperäiset polttoaineet). Huom! **Siirtokuormauksessa etenkin rakennus- ja purkujäte sekä yhdyskuntajäte tulisi ilmoittaa alkuperäisellä LoW-koodilla sekä tulevassa että lähtevässä jätevirrassa** (ks. Kysymys 6.8).

3.6 K: Millä hyödyntämiskoodilla kirjataan jätteenpolton kuonan ja energiantuotannon tuhkan hyötykäyttö kaatopaikalla?

V: Hyödyntämiskoodilla R5.2.

4 Alkuperäkoodi

4.1 K: Milloin jätteenkäsittelystä lähtevän jätevirran alkuperäkoodina tulee käyttää koodia 1.0 (omassa toiminnassa syntyvä jäte) ja milloin 1.2 (omasta jätteen esikäsittelystä tai käsittelystä peräisin oleva jäte)?

V: Kaikille siirtokuormatuille tai muuten käsitellyille tai lajitelluille jätteille sekä jätteen esikäsittelystä tai käsittelystä peräisin oleville rejekteille käytetään 1.2. Alkuperää 1.2 käytetään myös biokaasulaitokselta lähtevälle lietteelle/mädätysjäännökselle. Jos jäte tulee omasta toiminnasta (ei muualta vastaanotettu), niin käytetään 1.0 (esim. pihan siivousjätteet, öljynerottimien tyhjennysjätteet). Jätevedenkäsittelyssä syntyvälle lietteelle sekä jätteenpolttolaitoksen tuhille käytetään alkuperää 1.0.

5 Varastosta purku 1.1

5.1 K: Miten jätteen purku yli vuodenvaihteen varastosta (R13) ja seuraavan vuoden murskaus sekä hyödyntäminen kaatopaikalla pitäisi raportoida?

V1: Mikäli Jätekeskuksen kenttäosiolle on otettu vastaan jätettä yli vuodenvaihteen varastoon koodilla R13 (eli ei vielä otettu käsittelyyn), niin sinä vuonna, kun jäte puretaan varastosta, se kirjataan alkuperällä 1.1 tulevan jätevirran lomakkeelle (samalle osiolle kuin R13 kirjaus) käsittelykoodilla R12.2 (murskaus). Tämän jälkeen kyse ei ole enää varastosta purusta, vaan noudatetaan normaalia raportointiohjetta eli esikäsitelty/käsitelty jäte kirjataan Kenttäosion lähtevään jätevirtaan alkuperällä 1.2 (omasta jätteen esikäsittelystä/käsittelystä), mikäli katsotaan tarpeelliseksi valvonnan kannalta. Muutoin kirjaus kaatopaikalle menosta kirjataan pelkästään kaatopaikkaosion tulevaan jätevirtaan alkuperällä 1.2.

V2: Mikäli jäte olisi otettu vastaan Jätekeskuksen kenttäosiolle esikäsittelykoodilla esim. R12.2, ja osa siitä murskattu ja osa jäänyt murskattuna/murskaamattomana vuoden vaihteen yli varastoon, niin sinä vuonna, kun jätettä puretaan varastosta, purku kirjataan pelkästään kaatopaikan tulevan jätevirran lomakkeelle alkuperällä 1.1, koska kenttäosion lähtevän jätevirran lomakkeelle ei ole mahdollista kirjata sisäisenä siirtona varastosta purkua.

5.2 K: Käyttävätkö jätteenkäsittelijät myös lähtevän jätevirran lomakkeella alkuperää 1.1 (omasta varastosta purettu jäte), kun jäte toimitetaan toiselle jätteenkäsittelijälle? Sovelletaanko myös silloin, kun kyse nopeasta varastokierrosta ja niille jätteille, jotka sattuvat vuoden vaihteessa olemaan varastossa?

V: Jätteenkäsittelijöiden tulee kirjata edellisen vuoden varastolomakkeella olevien jätteiden varastosta purku lähteneeksi toiselle jätteenkäsittelijälle **alkuperällä 1.1 erityisesti isojen jäte-erien osalta**, eli esim. jätteet, joita ei ole tavoitetussa aikataulussa saatu käsiteltyä ja niitä on lähtenyt kertymään varastoon. Edellisen vuoden vaihteessa varastolomakkeella olevia **pieniä jätemääriä ja normaaliin varastokiertoa kuuluva jätteitä ei ole tarpeen kirjata lähteneeksi alkuperällä 1.1**. Vuoden aikana laitoksen läpi kulkeneet jätteet raportoidaan lähteväksi alkuperällä 1.2.

6 Toimintakoodi

6.1 K: Mitä toimintakoodia käytetään jätteenkäsittelyn toimialan omassa toiminnassa syntyneistä pihan siivousjätteistä (hiekkä, pöly ym.) tai öljynerottimen tyhjennysjätteistä?

V: Käytetään toimintakoodia 7 Jätehuolto ja kierrätys, sillä nuo eivät ole 4 Yhdyskunnat toiminnan alla olevia jätteitä.

6.2 K: Onko ulkomailta vastaanotetuille jätteille mahdollista ilmoittaa toimintakoodeja ja miten lähtevässä jätevirrassa toimintakoodi valitaan?

V: Ei ole mahdollista valita toimintakoodia ulkomailta vastaanotetuille jätteille. Esim. jos Ruotsista vastaanotettu kokonaisia renkaita (ei toimintakoodia), jotka siirtokuormataan eteenpäin toimitettavaksi, merkitään ne lähtevien lomakkeelle toimintakoodilla 4 Yhdyskunnat, koska renkaat alun perin peräisin yhdyskunnista (vaikka ei ole yhdyskuntajätettä). Eli pyritään pitämään alkuperäinen toiminta (vaikka sitä tässä tapauksessa ei kirjata tulevan jätteen lomakkeelle)

6.3 K: Mitä toimintakoodia käytetään, jos esim. maalijäte on vastaanotettu toimintakoodilla 4 (yhdyskunnat) ja se yhdistetään isompaan erään maalijätettä (toimintakoodi 4) ennen kuljetusta, tuleeko silloin käyttää alkuperäistä toimintakoodia 4?

V: Ohjeen mukaan "Mikäli jäte on pysynyt muuttumattomana (LoW-koodi ei ole muuttunut), käytetään samaa toimintakoodia kuin jätettä vastaanotettaessa" eli tässä tapauksessa maalijätteen toimintakoodina pysyy 4 Yhdyskunnat, eikä muutu koodiksi 7 (jätehuolto ja kierrätys).

6.4 K: Edellyttääkö toimintakoodin vaihtuminen aina myös low-koodin muutosta?

V: Yleensä kyllä, poikkeukset ehkä mahdollisia.

6.5 K: Mitä toimintakoodia käytetään, jos vastaanotetaan esim. 170411 kaapelia teollisuudesta, yhdyskunnista ja toiselta jätteenkäsittelijältä?

V: Kaapeli on todennäköisesti peräisin rakentamisesta/purkamisesta, joten kaikille käytetään toimintana 3 Rakentaminen, vaikka kaapeli tulisi teollisuusalueelta tai toiselta jätteenkäsittelijältä. Mikäli kaapeli on esim. kaapelitehtaan prosessin hylkyyn mennyttä erää, käytetään tällöin toimintana 2 Teollisuus ja valitaan kaapelille jäteluettelosta sopiva LoW-koodi (esim. epäkurantti erä/leikkuujäte).

6.6 K: Mitä toimintakoodia käytetään leikatuille kaapeleille?

V: Leikatuille kaapeleille käytetään LoW-koodia 19 12 12 ja toimintaa 7 Jätehuolto ja kierrätys.

6.7 K: Mitä toimintakoodia käytetään, kun vastaanotetaan eri LoW-koodeilla olevia jätteitä ja niitä yhdistellään ja lajitellaan (jäte jaetaan useampaan eri jätelajikkeeseen) isommaksi jäte-eräksi?

V: Tällöin lähtevät jätteet luokitellaan 19 nimikeryhmän mukaan ja toimintana 7 Jätehuolto ja kierrätys, mikäli yhdyskuntatoimintoa ei pysty erottelemaan erikseen. Mikäli vastaanotettu myös yhdyskuntajätettä, tulee tällöin lähtevissä jätteissä arvioitavaksi yhdyskuntajätteen osuus. (Huom! Öljy- ja polttonestejätteille käytetään aina 13-ryhmän LoW-koodeja). Lajittelussa jätteet lajitellaan

useampaan eri jätejakeeseen, mutta mikäli jäte-erästä vain poistetaan sinne kuulumattomia jätteitä (esim. vaaralliset jätteet), kyseisen jätteen poisto ei kuulu lajitteluun.

6.8 K: Mitä toimintakoodia käytetään, kun vastaanotetaan eri toiminnoista ja eri LoW-koodilla olevia jätteitä ja niitä yhdistellään/siirtokuormataan/paalataan?

V: Uudelleenpakkauksen/siirtokuormauksen/paalauksen raportoinnissa kukin jätejake raportoidaan erikseen **alkuperäisellä LoW-koodilla ja toiminnalla** sekä **tulevassa että lähtevässä jätteessä** huolimatta siitä, että jätteitä yhdistelty. Tieto etenkin yhdyskunta- ja rakennusjätteestä on tärkeää toimitusketjun loppuun saakka niiden kierrätysasteen laskemiseksi. **Tieto alkuperäisestä toiminnasta ja LoW-koodista tulee toimittaa myös jätteen seuraavalle vastaanottajalle (esim. polttolaitos)** viimeistään raportointivuoden alussa edellisen vuoden tiedoista. Lajitteluksi ei katsota jäte-erään kuulumattomien jätteiden poistoa (esim. Akut/SER).

6.9 K: Mitä toimintakoodia käytetään lähtevän jätevirran lomakkeella, kun vastaanotetaan akkuja eri toiminnoista (LoW-koodi sama)?

V: Periaatteessa eri toiminnoista tulevat tulisi kirjata lähtevässä jätevirrassa alkuperäisellä toiminnalla (ks. edellinen esimerkki). Pienet määrät voidaan kuitenkin yhdistää saman toiminnan alle (mitä on eniten), muutoin olisi hyvä säilyttää alkuperäinen toiminta. Tuottajavastuujätteiden osalta tilastoinnissa hyödynnetään lisäksi tuottajavastuuraportointeja, mitkä täsmentävät YLVA-raportointia.

6.10 K: Mitä toimintakoodia käytetään, kun jätteenkäsittelijällä syntyy hallilla raskaan kaluston huollossa käytettyjä voiteluöljyjä ja kiinteää öljyistä jätettä?

V: Käytetään toimintaa 7 Jätehuolto ja kierrätys, koska kyse jätehuollon toimialasta. Vastaavasti esim. teollisuuden kaluston huollossa syntyneelle öljylle käytetään toimintaa 2 Teollisuus. Alkuperänä käytetään 1.0 omassa toiminnassa syntyvä jäte.

6.11 K: Mitä toimintakoodia käytetään kotitalouksien omatoimisessa pienimuotoisessa rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvälle jätteelle (LoW-koodi 17-alkuinen)?

V: Kaikki rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä jäte kirjataan toimintakoodille 3 rakentaminen, vaikka kyse ei olisi ammattimaisesta rakennustoiminnasta, eikä riipu siitä, tekeekö kotitalous itse vai ostaako palvelun rakennusliikkeeltä.

7 Tulevan jätteen kuntatiedot

7.1 K: Pitääkö kaikki vastaanotettavat jätteet laittaa kunnittain, jos tämän vuoksi lomakkeelle tulee esim. satoja uusia rivejä muutamien kymmenien rivien sijaan ja voiko kunnaksi laittaa oman toimipisteen kunnan, jos kyseistä jätettä on vastaanotettu esim. useista kymmenistä kunnista?

V: Jätteenkäsittelijöiden YLVA-ohjeessa viimeisellä sivulla on maininta, että tulevan jätteen lomakkeella jätteet on mahdollisuuksien mukaan kirjattava kunnittain ja mikäli jätteen toimittajan sijaintikunnat eivät ole kaikilta osin tiedossa, niin valitaan kunniksi ne kunnat, joista jäte pääosin tulee.

8 Ulkomaille toimitetut tuottajavastuunalaiset jätteet

8.1 K: Mikäli tuottajayhteisölle kuuluva jäte, kuten SER, toimitetaan jäteyhtiöstä suoraan ulkomaille, mitä laitetaan vastaanottajaksi, kun kansainvälisestä jätesiirrosta huolehtii tuottajayhteisö (ei jäteyhtiö)?

V: Mikäli SER menee suoraan ulkomaille, eikä minkään välivaraston kautta, niin silloin valitaan kansainvälinen jätesiirto. Riippuu SER-jätteestä, onko kyse vihreiden jätteiden vai jätesiirtoluvan vaatimasta jätteestä. Tämän asian voi kysyä tuottajayhteisöltä tai SYKEltä (wasteshipments@syke.fi), joilta saa myös tietoa jätteen todellisesta vastaanottajasta ja vastaanottomasta, jotka kirjataan jätelomakkeelle.

Mikäli SER menee ensin välivarastoon jonnekin toiseen ympäristöluvanvaraiseen paikkaan Suomessa, niin sitten valitaan Suomen sisäinen jätesiiro ja kirjataan vastaanottajaksi Suomen vastaanottopaikka. Mikäli kyse siirtoasiakirjavelvollisesta jätteestä, vastaanottajan tiedot saadaan siirtoasiakirjasta.

9 Sivutuotteet, jätestatus ja muut kysymykset

9.1 K: Raportoidaanko putkea pitkin toiselle laitokselle johdettua rejektivettä jätteenä?

V: Rejektivettä ei raportoida, kun se johdetaan suoraan jätevesiviemäriin.

9.2 K: Pitääkö sivutuotteeksi luokiteltavat teollisuudesta ja konepajoilta tulevat metallileikkeet raportoida jätteenä?

V: Kyseiset materiaalit ovat sivutuotteita (eivät jätteitä), joten jätteenkäsittelijä vastaanottaa ne sivutuotteena kirjaamalla raaka-ainelomakkeelle. Asiaa käsitelty jätelomakkeiden yleisessä toiminnanharjoittajien täyttöohjeessa kappaleessa 2.4.2.